

Управленческий анализ, как и управленческий учет, призван обеспечить управленческий аппарат организации, предприятия информацией, необходимой для управления и контроля за деятельностью организации и помогающей управленческому аппарату в выполнении его функций.

Объектом анализа затрат может быть весь объем произведенной продукции, объем реализованной продукции, отдельные виды продукции, отдельные виды производств, центры, отдельные технологические процессы и операции. Одним из факторов, оказывающих влияние на величину затрат, является изменение объема и структуры продукции, которые могут привести к относительному уменьшению условно-постоянных расходов (кроме амортизации), относительному уменьшению амортизационных отчислений, изменению номенклатуры и ассортимента продукции, повышению ее качества.

Таким образом, перед промышленными предприятиями стоят достаточно серьезные задачи и для успешной их реализации необходимо иметь рационально организованный управленческий анализ, который имеет важное значение для обоснования мероприятий по оптимизации себестоимости продукции. Это будет обеспечено за счет надлежащего учета и контроля над процессами заготовки и переработки сырья и за счет функций управления, направленных на контролирование расхода материальных, трудовых и финансовых ресурсов.

Литература:

1. Шим Дж.К., Сигел Дж.Г. Методы управления стоимостью и анализа затрат: Пер. с англ. — М.: Филинъ, 2006. — С. 35 – 37.
2. Друри К. Управленческий и производственный учет: Учебник: Пер. с англ. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. — С. 76 – 83.
3. Пашигорева Г. И., Савченко О. С. Системы управленческого учета и анализа . — СПб.: Питер, 2003. — С. 43 – 47.
4. Гончаров В., Зельднер А. Пути стабилизации производства в промышленности. — Экономист. — 2005. — №7. — С. 61—63.
5. Учет и анализ эффективности производства/Под ред. А.Ф. Аксененко. — М.: Финансы и статистика, 1996.

Волощук Л.О., Атабаєва А.А., Херсонська О.Б

**Аналіз руху грошових коштів як складова аналізу
фінансового стану підприємства**

Сучасний напрям розвитку аудиту передбачає його системно-процесну орієнтацію. За даних обставин предметною галуззю орієнтації аудиту стає система внутрішнього контролю, зокрема методи аналізу та оцінки фінансового стану підприємства.

Цінність аналізу грошового потоку полягає в забезпеченні контрольних процесів промислового підприємства достовірною, релевантною інформацією про процеси планування та контролю за розрахунками з потенційними контрагентами підприємства.

В процесі роботи виконано: дослідження матеріалів дослідників з проблем впровадження аналізу грошового потоку до складу загальної методики аналізу фінансового стану підприємства [1,3,4]; в рамках встановленої організаційно-інформаційної моделі аналізу грошових потоків, формалізовано мету, завдання аналізу, його об'єкти та суб'єкти; визначено джерела інформаційного забезпечення аналізу грошових потоків; основні методичні прийоми обробки аналітичної інформації [4,5].

Це дозволило сконцентрувати увагу на дослідженні існуючих методичних підходах аналізу [3,5,6], з метою визначення ступеня спроможності прийняття її у якості певної основи при аналізі грошових потоків підприємства і дійти наступних висновків.

По-перше, вивчено інформаційне підґрунтя кожного з запропонованих у [3,6] показників, що дозволило їх розподілити за напрямами отримання облікової інформації (табл. 1).

По-друге, визначено умови ефективності управління ресурсами підприємства за показниками: позитивного чистого грошового потоку від операційної діяльності (ЧГПоп), об'єму перевищення ЧГПоп над грошовими потоками інвестиційної та фінансової діяльності [7].

Таблиця 1 – Розподіл показників аналізу грошових потоків за джерелами облікової інформації для розрахунку (сласне опрацювання [3,5,6])

Група показників за джерелами облікової інформації	Назва показників або методів аналізу
За даними фінансової звітності	Структурно-динамічний аналіз Звіту про рух грошових коштів
	Чистий грошовий потік (ЧГП)
	Тривалість фінансового циклу (період обороту грошових коштів) підприємства (ТФЦ)
	Коефіцієнт "якості" чистого грошового потоку від операційної діяльності (Кя од)
	Коефіцієнт ліквідності грошових потоків (КЛ)
	Коефіцієнт ефективності грошових потоків (Кефгп)
	Коефіцієнт реінвестування чистого грошового потоку від операційної діяльності
За даними бухгалтерського обліку	Коефіцієнт достатності грошових потоків (Кдгк)
	Ступінь покриття прострочених зобов'язань чистим грошовим потоком (Спзз)
	Середній дефіцит грошових коштів
	Балансове рівняння грошових коштів
	Коефіцієнт достатності грошових потоків від операційної діяльності (КД чгп)

Продовження таблиці 1.

Група показників за джерелами облікової інформації	Назва показників або методів аналізу
За даними управлінського обліку	Середньоквадратичне відхилення надходження грошових коштів (ΔM)
	Середньоквадратичне відхилення витрачення грошових коштів (ΔV)
	Коефіцієнт варіації надходження грошових коштів ($V\%_M$)
	Коефіцієнт варіації вихідного грошового потоку ($V\%_V$)
	Коефіцієнт рівномірності надходження грошових коштів (КрN)
	Коефіцієнт рівномірності витрачення грошових коштів (КрV)
	Ступінь регулярності позитивного грошового потоку (Срн)
	Відносна частота негативних відхилень у рівномірності позитивного грошового потоку від операційної діяльності (Kn)
	Рівень дефіцитності позитивного грошового потоку від операційної діяльності (Рдгпo)
	Середній період затримки позитивного грошового потоку від операційної діяльності (Тдеф)
	Частота виникнення затримок у надходженні грошових коштів від операційної діяльності (Чзнгк)
	Частота перевитрачання грошових коштів у процесі операційної діяльності (Кп)
	Ступінь покриття стабільного вихідного грошового потоку від операційної діяльності гарантованим позитивним грошовим потоком від операційної діяльності (Сп)
	Коефіцієнт кореляції вхідного та вихідного грошових потоків (КК)
	Коефіцієнт перспективної ліквідності грошового потоку (KL)
	Відносний індекс ліквідності (IL)

По-третє, за результатами опрацювання джерел [1,2,6,8,9] розглянуто методику коефіцієнтного аналізу грошових потоків. У таблиці 2 наведено моделі розрахунку та стислу характеристику коефіцієнтів, що можуть бути використані у методиці оцінки грошового потоку за даними фінансової звітності.

Наведені коефіцієнти можна вважати базовими для аналізу грошових потоків підприємства. Проте, вважаємо доцільним навести такі рекомендації щодо їх застосування.

Так, інтерпретація результату розрахунку коефіцієнту «якості» чистого грошового потоку, згідно з [6], передбачає, що висока якість чистого грошового потоку характеризується зростанням частки чистого прибутку за рахунок зростання обсягів операційної діяльності.

Але, за такої інтерпретації, більш доцільним та логічним проводити розрахунок показника за формулою 1, яка наведена нижче.

$$K_{як_ГПод} = \frac{\Phi_{Род} + А_М}{\Psi_{ГПод}}, \quad (1)$$

де $K_{як\ ГПод}$ – коефіцієнт «якості» чистого грошового потоку від операційної діяльності підприємства; $\Phi P_{од}$ – фінансовий результат від операційної діяльності підприємства; Ам – сума амортизаційних відрахувань підприємства; ЧГП_{од} – чистий грошовий потік від операційної діяльності підприємства.

Таблиця 2 – Коефіцієнтний аналіз грошового потоку [7]

Назва показника	Розрахункова модель	Аналітичний зміст
Коефіцієнт «якості» чистого грошового потоку $K_{як\ ЧГП}$	$K_{як\ ЧГП} = \frac{ЧП + Ам}{ЧГП}$ де ЧП – чистий прибуток Ам- амортизація ЧГП – чистий грошовий потік	Дає загальну характеристику структури джерел формування чистого грошового потоку. Висока якість чистого грошового потоку характеризується зростанням чистого прибутку в його формуванні за рахунок росту обсягів операційної діяльності
Коефіцієнт достатності чистого грошового потоку від операційної діяльності $KД_{ЧГПод}$	$KД_{ЧГПод} = \frac{ЧГПод}{ОБ + ΔЗ + Δ}$ де ОБ – сума виплат основного боргу по кредитах і позиках; ΔЗ – сума приrostу запасів у складі оборотних активів; Δ – сума виплачуваних дивідендів	характеризує ступінь достатності коштів від операційної діяльності для покриття витрат на відшкодування капіталу, чисті інвестиції в операційні запаси, дивіденди т.і.
Коефіцієнт ліквідності грошових потоків $KЛ_{ГП}$	$KЛ_{ГП} = \frac{\text{Позитивний ГП}}{\text{Негативний ГП}}$	характеризує здатність підприємства покривати необхідні витрати коштів позитивним грошовим потоком
Коефіцієнт ефективності грошових потоків $K_{еф\ ГП}$	$K_{еф\ ГП} = \frac{ЧГП}{\text{Негативний ГП}}$	відображає величину чистого грошового потоку, що припадає на кожну гривню негативного грошового потоку
Коефіцієнт реінвестування чистого грошового потоку від операційної діяльності $K_{pi\ ЧГПод}$	$K_{pi\ ЧГПод} = \frac{ЧГПод - Δ}{ΔНоА + ΔЗ}$	показує частку грошових інвестицій, спрямованих модернізацію і поповнення активів і довгостроковий розвиток

Досить логічним є розрахунок коефіцієнту ліквідності грошових потоків. Однак, його доцільно розраховувати не тільки у якості узагальнюючого показника за всіма видами діяльності в цілому, але й у розрізі кожного напряму діяльності підприємства окремо.

Аналогічний підхід пропонується щодо розрахунку коефіцієнту ефективності грошових потоків, який також доцільно проводити в розрізі видів діяльності підприємства.

Вважаємо також доцільним використання показника рентабельності сукупних активів по грошовому потоку [2], який показує скільки гривень чистого грошового потоку отримано на кожну гривню вартості майна підприємства:

$$P_{CA(\text{ЧГП})} = \frac{\text{ЧГП}}{CA} = \frac{\phi.3.\text{ряд}.400}{\phi.1.\text{ряд}.280} \quad (2)$$

Корисним з аналітичної точки зору є порівняння значень даного показника із значенням рентабельності активів за чистим прибутком.

Наведена система показників аналізу грошового потоку за даними фінансової звітності є чіткою, лаконічною та простою у практичному застосуванні, а результати аналізу дозволяють оцінити ефективність управління грошовими потоками та напрямки їх оптимізації.

Література:

1. Білик М.Д., Павловська О.В., Притуляк Н.М., Невмержицька Н.Ю. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2005. – 592 с.
2. Гриньова В.М., Коюда В.О. Фінанси підприємств. Навчальний посібник. Х.: ВД „ІНЖЕК”. 2006. – 432с.
3. Бланк И.А. Финансовая стратегия предприятия. – К.: Ника-Центр, 2004.—720 с.
4. П(С)БО 4 – Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів»
5. Макарова В.И., Репьев С.В. Управление денежными потоками предприятия // Экономика и производство.- 2003. № 4. С. 22 – 26;
6. Ситник Г.В., Лігоненко Л.О. Оцінка і прогнозування денежних потоків підприємств // Аудит і фінансовий аналіз.-2003.-С.105-113.
7. Волощук Л.О. Фінансовий аналіз: стислий курс: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. Модуль 2: — Одеса: ВМВ, 2009. — 116 с.;
8. Гуржієв А.Н. Перспективный анализ денежных потоков и его взаимосвязь с диагностикой банкротства // Экономика сельскохозяйственных и перерабатывающих предприятий.-2002.-№9. – С.49-54;
9. Гутова А.В. Управление денежными потоками: теоретические аспекты // Фінансовий менеджмент.- 2004. № 4.- С.37-43.

Волощук Л.О., Полюха О. С.

Методика аналізу інвестиційної діяльності підприємства як складова аналізу фінансової звітності

В рамках фінансового аналізу неможливо не приділити уваги аналізу інвестиційної діяльності підприємств. В багатьох джерелах цей напрямок розглядається як аналіз інвестиційних проектів, де використовуються поширені методики визначення ефективності інвестиційних проектів. Проте, здійснення аналізу потребує набагато ширшої інформаційної бази ніж фінансова звітність підприємства. Крім того, дані методики розглядають реалізацію певних інвестиційних